

‘Wees zuinig op vruchtbare grond’

In Zuid-Europa neemt het gehalte organische stof in de bodem steeds meer af waardoor gronden onbruikbaar worden voor voedselproductie.

In Zuid-Europa neemt de hoeveelheid organische stof in de grond af en dreigt verwoestijning. Noordwest-Europese landen kennen weer andere bodembedreigingen. ‘Europa moet zuinig zijn op haar goede landbouwgronden’, meent Mirjam Hack, onderzoeker bij Alterra.

De Europese Commissie kwam enkele jaren geleden met een voorstel voor een Kaderrichtlijn Bodem voor duurzaam bodembeheer.

Wetenschappers in heel Europa hebben daarop de bedreigingen voor een gezonde bodem onderzocht. De problemen verschillen. Zo kent Oost-Europa bodemverontreinigingen met onder meer zware metalen, en kampen landen als Spanje, Italië en Griekenland met erosie, verzilting, landverschuivingen en dreigende verwoestijning.

Eén van de grote bedreigingen is de afname van organische stof in de bodem – plantaardig en dierlijk materiaal dat in de grond wordt omgezet en nutriënten bevat als fosfor en stikstof. Wanneer organische stof verdwijnt, wordt de grond onvruchtbaar. ‘In Zuid-Europa neemt

het gehalte organische stof in de bodem steeds meer af’, vertelt Hack. ‘Die gronden worden dus onbruikbaar voor voedselproductie.’

In Nederland speelt afname van organische stof alleen in veengebieden en vooral in Friesland, Drenthe en het Groene Hart. ‘Voor de landbouw wordt het grondwaterpeil laaggehouden, waardoor het veen oxideert, de bodem daalt en er emissie is aan broeikasgassen.’ Toch ontstaat er geen schaarste aan organische stof. Veel veenpakketten zijn meters dik, verklaart Hack. Alleen in Drenthe, waar veel veen is afgegraven, verdwijnt het veen op sommige plekken helemaal. ‘Maar zelfs daar is het eerder een milieuprobleem dan een schaarsteprobleem’, relateert Hack.

Nederland kent verder net als de buurlanden

bodemverdichting, door het gebruik van steeds grotere landbouwmachines terwijl de grond te nat is. ‘Vooral op zandgronden ontstaat onder de ploegzool verdichting die niet meer te herstellen valt. Gewassen kunnen dan minder diep wortelen en nutriënten spoelen versneld af naar het oppervlaktewater’, legt Hack uit. In hoeverre verdichting een serieuze bedreiging vormt is nog onduidelijk.

Hoewel Nederland voor andere problemen staat dan Zuid-Europa, moeten we zuinig zijn op onze goede landbouwgronden, benadrukt Hack.

‘Vruchtbare gronden met een hoge productie moeten we zoveel mogelijk voor landbouw benutten en niet voor stadsuitbreiding. Toen we dat te berde brachten op een Europese bijeenkomst met land- en tuinbouworganisaties, werd dat met instemming begroet.’

Contact:

mirjam.hack@wur.nl
0317 - 48 64 85